

[A. M. Hansen.]

sige, at mit Indtryk er, som det har været i Forvejen, at mange Ting tyder paa, at Tiden til en Forfatningsændring nu er inde. Det er i de senere Aar erkendt fra flere Sider, ogsaa inden for Oppositionspartiernes Kreds. Det er en kendt Sag, at det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Krafts forskellige Udtalelser i de senere Aar er gaaet i Retning af, at han er blevet klar over, at vor nuværende Forfatning er ikke en Repræsentation for den Tid, vi lever i, at den hører en svunden Tid til, er blevet klar over, at det er umuligt at føre et sagligt Forsvar for Landstingets Opretholdelse.

Men det er ikke alene i Det konservative Folkeparti, at saadanne Toner lyder, som kan give en Troen paa, at Tiden er inde, de lyder ogsaa i Partiet Venstre. Det er dog ikke hele Partiet Venstre, som giver Udtryk for den reaktionære, konservative Stilling, som Venstres ærede Ordfører i Dag gav Udtryk for. Maa jeg have Lov til at minde om, hvad et forhenværende meget betydende Medlem af Venstrepartiet i dette Ting, Redaktør I. A. Hansen, Roskilde, skrev i sit Blad. Jeg beder om Tilladelse til at citere her og til nogle enkelte korte Citater i Løbet af min Tale.

„For mange“ — siger han — „vil der være noget umiddelbart tiltalende i en fremtidig Styreform, hvorefter Lovgivningsansvaret placeres absolut hos den siddende Regering og dens Støttepartier.“ Og han tilføjer: „Ved given Lejlighed var det maaske værd at tage en Drøftelse af hele vort Forfatningsspørgsmaal. Af Hensyn til Rigsdagens Anseelse i den store Befolkning.“

Det ærede Medlem Hr. Brorsen er aabenbart ikke enig med det tidligere Medlem Hr. I. A. Hansen i, at dette ved given Lejlighed vilde være formaalstjenligt, i hvert Fald maa man efter det ærede Medlem Hr. Brorsens Tale i Dag slutte, at det ærede Medlem ikke har fundet, at Lejligheden endnu er inde. Jeg kunde føje til: Mon den for det ærede Medlems Vedkommende nogen Sinde kommer?

Det har altsaa været ganske omsonst, da et Venstre nærstaaende Blad, „Østsjællands Folkeblad“, i manende Ord henvendte sig til Venstre for et Aar siden, da Venstre havde lidt sit store Nederlag ved Folketingsvalget. „Østsjællands Folkeblad“ skrev følgende:

„Ingen liberal Politik, der ønsker Landstinget bevaret, vil være i Stand til at vinde Tillid. Landstinget er et konservativt Element i Forfatningen, der har den Opgave at lægge en „Besindig-

hedens“ Dæmper paa Udviklingen“ — jeg gør opmærksom paa, at „Besindighedens“ staar i Gaaseøjne — „ved at give et Mindretal i Befolkningen forøget Indflydelse, og under hele sin Eksistens er det blevet brugt til Værn for Rettigheder, der efterhaanden har maattet opgives. Der er derfor Mistro til Landstinget, og denne Mistro overføres til dem, der søger at opretholde det.“

Det er spildte Ord, i hvert Fald paa det ærede Medlem Hr. Brorsen.

Jeg kunde godt anføre flere andre Citater, som gaar i samme Retning, og som viser, at der baade inden for Det konservative Parti og Partiet Venstre har hævet sig Røster om, at Forfatningen af 1915 burde ændres, men saa længe Venstre og de Konservative havde Flertal i Landstinget, kunde disse Stemninger ikke trænge igennem, man vedblev at holde fast ved de Forretigheder, disse Partier havde tiltvunget sig i Grundloven. Bestemmelserne om de 19 landsstingsvalgte, den 8 Aars Valgperiode med Valg i Halvdelen af Landet hvert fjerde Aar, den meningsløse høje Valgretsalder, det var sammen med de næsten uoverstigelige Hindringer for Landstingets Opløsning de Midler, hvorved Magten i Landstinget skulde kunne bevares længst muligt for de Partier, der havde den ved Grundlovens Givelse, uanset om Vælgernes Flertal gav stigende Tilslutning til de demokratiske Partier.

Det har ogsaa vist sig, at disse konservative Garantier kunde holde længe efter, at de paagældende Partier havde tabt Flertallet, ja, indtil de kun repræsenterede en Trediepart af Vælgerbefolkningen, det tog, som bekendt, 7½ Aar for Regeringen at erobre Flertallet i Landstinget. Ikke mindst i disse Aar har Erfaringerne belært os om, at Forfatningen af 1915 ikke længere er tidssvarende. Gang paa Gang har vi set Landstinget modsætte sig Gennemførelsen af saadanne Forslag, som havde faaet Tilslutning gennem klare Vælgerafgørelser. To Gange i denne Periode har Landstinget fremtvunget Opløsning af Folketinget og Udskrivning af nye Valg ved at modsætte sig en Lovgivning, som Regeringen ansaa for nødvendig for at kunne tage Ansvaret for at fortsætte, men trods det at Valgene viste øget Tilslutning til Regeringen, saa man dog Oppositionen modsætte sig de Forslag, der havde været Valgets Hovedspørgsmaal. Ofte saa vi Opgaver, der krævede en hurtig Løsning, henvisne i langvarig Tovtrækning mellem Tingene.

Derfor indsaa efterhaanden flere og flere Nødvendigheden af at omorganisere